COLEG CYMRAEG CENEDLAETHOL

Bwrdd Cyfarwyddwyr, 20 Mawrth 2024 (10:00 – 14.25), Prifysgol Bangor

Yn bresennol

Aelodau'r Bwrdd:	Dr Aled Eirug (Cadeirydd)
	Ann Beynon
	William Callaway
	Nia Elias
	Rhys Evans
	John Hayes
	Yr Athro Anwen Jones
	Angharad Roberts
	Llinos Roberts
	Yr Athro Enlli Thomas
Sylwedydd:	Alan Jones (Llywodraeth Cymru) (cyfarfod llawn)
Swyddogion:	Dr Ioan Matthews (Prif Weithredwr)
	Gwenllïan Griffiths (Cyfarwyddwr Polisi, Cyfathrebu ac Ymgysylltu)
	Dr Dylan Phillips (Cyfarwyddwr Addysg Uwch ac Ysgrifennydd)
	Nia Brown (Swyddog Llywodraethiant)
	Mari Fflur (Uwch Reolwr Datblygiadau Strategol)
	Rebecca Williams (Uwch Reolwr Sgiliau Iaith a Chynllunio Gweithlu)
Ymddiheuriadau:	Meri Huws, Yr Athro Pedr ap Llwyd

Cofnodion Cyfarfod 20 Mawrth 2024 – cyfarfod llawn

1. Eitem 1 – Croeso, ymddiheuriadau a materion rhagarweiniol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
1.1	Estynnwyd croeso i bawb a oedd yn bresennol yn y cyfarfod.		
1.2	Croesawyd Mari Fflur a Rebecca Williams i'w cyfarfod cyntaf fel uwch reolwyr.		
1.3	Nodwyd ymddiheuriadau fel uchod.		
1.4	Nodwyd y byddai Suzanne Lewis (Uwch Reolwr Gwasanaethau Corfforaethol), Dr Lowri Morgans (Uwch Reolwr Addysg Bellach a Phrentisiaethau) a Gwenllïan Owen (Uwch Reolwr Addysg Uwch) yn gwrando ar y cyfarfod.		

2. Eitem 2 – Datganiadau o ddiddordeb

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
2.1	Atgoffwyd yr aelodau o'r drefn lle gofynnir i aelodau nodi unrhyw ddatganiadau o		

	ddiddordeb ychwanegol at y rheiny a nodwyd eisoes yn y Gofrestr Buddiannau.		

3. Eitem 3 – Adroddiad y Prif Weithredwr

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
3.1	Derbyniwyd adroddiad ysgrifenedig y Prif Weithredwr ar weithgareddau diweddar.		
3.2	**Cynllun Strategol** Adroddwyd y dechreuwyd ar y gwaith o adolygu Cynllun Gweithredu Addysg Bellach a Phrentisiaethau'r Coleg. Bydd diweddariad i'r Bwrdd ym mis Gorffennaf.	Diweddariad ar yr adolygiad i'r Bwrdd	3 Gorffennaf 2024
3.3	**Darpariaeth chweched dosbarth** Adroddwyd y bydd angen i'r Coleg ystyried darpariaeth chweched dosbarth yn sgil y dynodiad a sefydlu'r Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CADY). Adroddwyd ar drafodaethau gyda CYDAG a gwahoddwyd y Prif Swyddog i ymuno â'r Bwrdd Strategol ôl-16.	Eitem agenda ar ddarpariaeth chweched dosbarth ac ôl-16	3 Gorffennaf 2024

3.4	**Cyllideb y Coleg 2024/25** Adroddwyd bod Gweinidog y Gymraeg ac Addysg wedi cadarnhau ar 11 Ionawr 2024 y byddai'r Coleg yn derbyn cyllideb fflat gan Lywodraeth Cymru yn 2024/25. Adroddwyd na fyddai'r £840,000 ychwanegol a ymrwymwyd iddo fel rhan o gytundeb cydweithio rhwng y Llywodraeth a Phlaid Cymru ar gyfer gweithredu camau nesaf strategaeth Addysg Bellach a Phrentisiaethau ar gael yn 2024/25. Serch hynny, mae dogfennaeth a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth a Phlaid Cymru yn nodi bwriad i ail-broffilio'r cyllid hwn ar gyfer cyllideb 2025/26.		
3.5	**Adroddiad monitro Llywodraeth Cymru** Nodwyd yr adroddiad monitro (Rhagfyr 2023) a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru.		
3.6	**Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol** Adroddwyd bod y Memorandwm o Gyd-ddealltwriaeth wedi'i arwyddo gyda'r Ganolfan a bydd yn cael ei adolygu'n flynyddol. Adroddwyd hefyd ar y lleihad yn y cyllid a ddarperir gan y		

	Ganolfan, drwy'r Coleg, ar gyfer Cymraeg Gwaith a'r newidiadau yn deillio o hynny.		
3.7	**Addysg Uwch** Adroddwyd ar y cyfarfodydd cynllunio gyda'r sefydliadau addysg uwch. Pwrpas y cyfarfodydd yw derbyn diweddariad ar gynlluniau strategol y sefydliadau ar gyfer y Gymraeg; trafod cynlluniau ar gyfer y premiwm cyfrwng Cymraeg 2023/24; a rhannu ymchwil agweddau myfyrwyr.		
3.8	**Addysg Gychwynnol Athrawon** Adroddwyd bod trafodaethau'n parhau ynghylch maes Addysg Gychwynnol Athrawon yng nghyd-destun y Bil Addysg Gymraeg.		
3.9	**Y Gymraeg fel pwnc** Adroddwyd y bydd cyfarfod yn cael ei drefnu gyda rhanddeiliaid allweddol i drafod y camau nesaf ar gyfer y Gymraeg fel pwnc.		
3.10	**Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Gwrth-hiliaeth** Adroddwyd ar weithredu'r Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Gwrth-hiliaeth gyda manylion llawn yn yr adroddiad a gylchredwyd ac		

	a ddarparwyd i'r Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol ar 28 Chwefror 2024.		
3.11	**Adnoddau Dynol** Adroddwyd ar yr ail-strwythuro mewnol er mwyn ymateb i ehangu cyfrifoldeb y Coleg i gynghori CADY ar faterion yn ymwneud â'r Gymraeg gyda manylion llawn yn yr adroddiad a gylchredwyd ac a ddarparwyd i'r Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol ar 28 Chwefror 2024.		
3.12	**Cyfreithwyr y Coleg** Nodwyd, yn dilyn proses gaffael, y penodwyd Darwin Gray fel cyfreithwyr y Coleg am bum mlynedd rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2029.		

4. Eitem 4 – Cofnodion 22 Tachwedd 2023

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
4.1	Derbyniwyd y cofnodion fel cofnod cywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 22 Tachwedd 2023.		
4.2	Yn dilyn cwestiwn gan aelod o'r Bwrdd, adroddwyd bod cadeirydd Bwrdd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (y Fonesig Athro		

	Julie Lydon) a'r Prif Weithredwr, Simon Pirotte, wedi eu gwahodd i'r cyfarfod ond mai'r Prif Weithredwr fyddai'n dod. Cytunwyd y byddai modd estyn gwahoddiad arall i'r Fonesig Julie Lydon maes o law.		

5. Eitem 6 – Materion y Cadeirydd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
5.1	Adroddodd y Cadeirydd ei fod wedi bod i bob un o gyfarfodydd is-bwyllgorau'r Bwrdd, ar wahân i'r Bwrdd Academaidd, yn ystod tymor y gaeaf.		
5.2	Adroddodd y byddai'n cyfarfod cadeirydd Cyngor Prifysgol Aberystwyth a'r Is-Ganghellor newydd ar 15 Mai 2024.		

6. Eitem 7 – Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
6.1	**Cofnodion (Eitem 7i)**		

	Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant a gynhaliwyd ar 17 Ionawr 2024. Adroddodd yr Ysgrifennydd: • ar gyfarfod cyntaf Huw Landeg Morris a Dr Caroline Turner, aelodau newydd i'r pwyllgor • y trafodwyd strategaeth benodi i'r Bwrdd yn lle William Callaway a fydd yn dod i ddiwedd ei ail dymor ym mis Tachwedd 2024 • ar y broses i ddiweddaru'r wybodaeth am sgiliau'r Bwrdd drwy'r holiadur a gylchredir ar 22 Mawrth a'r adroddiad a gyflwynir i'r pwyllgor ar 24 Ebrill 2024		
6.2	**Dogfen Llywodraethiant (Eitem 7ii)** Derbyniwyd y ddogfen llywodraethiant a oedd wedi'i ddiweddaru i gynnwys y strwythur staffio newydd yn dilyn yr ail-strwythuro mewnol. Yn dilyn cwestiwn am weithdrefnau chwythu'r chwiban nodwyd bod polisïau adnoddau dynol y Coleg wedi'u hadolygu'n ddiweddar gan gyfreithwyr y Coleg. Bydd adroddiad ar y polisïau	Cytunwyd i ddarparu mynediad at bolisïau adnoddau dynol i aelodau'r	Tymor yr haf

	yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol nesaf ar 12 Mehefin 2024. Nododd yr Ysgrifennydd bod gwaith yn parhau i fireinio gweithdrefnau i gefnogi strwythurau llywodraethiant y Coleg.	Bwrdd, er gwybodaeth, ar ôl cwblhau'r cylch adolygu	
6.3	**Ail-benodi aelod i'r Pwyllgor Archwilio a Risg** Cadarnhawyd argymhelliad y Pwyllgor Penodiadau a Safonau Llywodraethiant, yn dilyn ymgynghori gyda chadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg, i ail-benodi Siân Lloyd-Jones am ail dymor o 1 Ebrill 2024 hyd at 31 Ebrill 2028.		
	Ar y pwynt hwn ymunodd Nia Elias yn y cyfarfod.		

7. Eitem 8 – Pwyllgor Archwilio a Risg

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
7.1	**Cofnodion (Eitem 8i)** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Risg a gynhaliwyd ar 24 Ionawr 2024. Adroddodd William Callaway, Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg:		

	• bod y pwyllgor yn canmol y cynnydd i weithredu'r argymhellion ym maes TG a diogelwch seibr yn dilyn archwiliad mewnol • ar arbenigeddau aelodau allanol y pwyllgor ym meysydd diogelwch seibr, cyfrifeg ac ar lefel prif weithredol Nodwyd bod Ann Beynon wedi darparu sylwadau cyn y cyfarfod gan na allai fod yn bresennol yn y cyfarfod.		
7.2	**Y Gofrestr Risg (Eitem 8ii)** Rhoddodd cadeirydd y pwyllgor ddiweddariad ar y Gofrestr Risg a'r camau i liniaru risgiau.		
7.3	**Ail-benodi Archwilwyr Mewnol** Cymeradwywyd ail-benodi TIAA fel Archwilwyr Mewnol y Coleg, yn dilyn proses gaffael, am bedair blynedd o 1 Ebrill 2024 hyd at 31 Mawrth 2029.		

8. Eitem 9 – Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
8.1	**Cofnodion (Eitem 9)**		

	Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol a gynhaliwyd ar 28 Chwefror 2024.		
8.2	**Cyllideb y Coleg 2023/24** Rhoddodd yr Ysgrifennydd ddiweddariad ar gyllideb y Coleg ar gyfer 2023/24. Adroddwyd y bydd y swyddogion yn monitro'r gyllideb i sicrhau bod y gwariant mor agos â phosib at yr incwm a dderbyniwyd erbyn diwedd y flwyddyn.		
8.3	**Buddsoddiadau** Adroddwyd nad oes bwriad i dynnu ar incwm o'r Buddsoddiadau ar gyfer gwariant cyllideb yn ystod 2023/24.		

9. Eitem 10 – Bwrdd Academaidd

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
9.1	**Cofnodion (Eitem 10)** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Academaidd a gynhaliwyd ar 7 Chwefror 2024.		

	Adroddodd yr Athro Enlli Thomas, Cadeirydd y Bwrdd Academaidd ar: • ddiweddariadau gan y swyddogion ar gomisiynu adnoddau iechyd a gofal, adroddiad agweddau myfyrwyr a data sgiliau iaith • sicrhau bod prifysgolion yn rhaeadru gwybodaeth yn effeithiol		

10. Eitem 11 – Bwrdd Strategol Ôl-16

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
10.1	**Cofnodion (Eitem 11)** Nodwyd a derbyniwyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Strategol Ôl-16 a gynhaliwyd ar 21 Chwefror 2024. Adroddodd y Prif Weithredwr: • y cafwyd cyflwyniadau gan lysgenhadon myfyrwyr a gan y Cyngor Gweithlu Addysg • y bwriad i adolygu aelodaeth y Bwrdd Strategol ôl-16 • ar y bwriad i ddatblygu rôl Is-Gadeirydd y Bwrdd Strategol ôl-16		

11. Eitem 12 – Cyllideb y Coleg 2024/25

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
11.1	**Cyllideb ddrafft ar gyfer 2024/25 (Eitem 12i)** Cyflwynwyd crynodeb o gyllideb ddrafft y Coleg ar gyfer 2024/25 gan yr Ysgrifennydd. Adroddwyd bod y gyllideb ddrafft yn seiliedig ar y ddealltwriaeth mai cyllideb fflat o 2023/24 (sef heb y cynnydd ychwanegol o £840,000 a oedd i fod ar gyfer trydedd blwyddyn grant amlinellol 2022-25) fydd y grant gan Lywodraeth Cymru. Adroddwyd bod rhai newidiadau i'r gyllideb ddrafft ers cyfarfod y Pwyllgor Cyllid a Dibenion Cyffredinol ar 28 Chwefror 2024, ac addaswyd y gyllideb i gynnwys cyfanswm o £200,000 ychwanegol ar gyfer prosiectau Addysg Bellach a Phrentisiaethau. Ers cylchredeg y papurau i aelodau'r Bwrdd bu newid yn amserlen darn o waith sydd i'w gwblhau gan Estyn, a bydd y manylion yn y Llythyr Grant gan Lywodraeth Cymru a ddisgwylir yn fuan.		

	Adroddodd Alan Jones ar benderfyniad Llywodraeth Cymru i sefydlu Adnodd, sef corff i gomisiynu adnoddau. Bydd cyfarfod yn cael ei drefnu gyda Phrif Weithredwr Adnodd yn y dyfodol agos.		
11.2	Yn dilyn trafodaeth fer cymeradwywyd y gyllideb.		
11.3	**Rhestr Grantiau Cynllunio Academaidd Addysg Uwch 2024/25 (Eitem 12ii)** Cyflwynodd yr Ysgrifennydd grynodeb o grantiau cynllunio academaidd addysg uwch ar gyfer 2024/25. Adroddwyd ar yr amserlen a'r broses dyfarnu manwl.		
11.4	Derbyniwyd grantiau cynllunio academaidd addysg uwch ar gyfer 2024/25.		

12. Eitem 13 – Llythyr Grant Llywodraeth Cymru

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
12.1	Adroddwyd y disgwylir Llythyr Grant terfynol gan Lywodraeth Cymru yn fuan.	Cylchredeg y Llythyr Grant i aelodau'r Bwrdd.	Pan ddaw i law

13. Eitem 14 – Materion cyfansoddiadol

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
13.1	**Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol (Llys) y Coleg** Rhoddodd yr Ysgrifennydd adroddiad llafar ar gyfarfod blynyddol y Coleg a gynhaliwyd ar 18 Mawrth 2024.		
13.2	Adroddwyd y derbyniwyd Adroddiad Blynyddol 2022/23 a chyfrifon blynyddol y Coleg hyd at 31 Mawrth 2023.		

14. Eitem 15 – Unrhyw fater arall

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
14.1	**Holiadur y Bwrdd** Atgoffwyd yr aelodau y bydd holiadur y Bwrdd yn cael ei gylchredeg ddiwedd yr wythnos i'w gwblhau erbyn 2 Ebrill 2024.		
14.2	**Eisteddfod Genedlaethol 2024** Adroddwyd y bydd gofod y Coleg ar faes yr Eisteddfod yn llai eleni. Rhennir yr amserlen maes		

	o law. Bydd Dr Siân Rhiannon Williams yn traddodi'r ddarlith flynyddol.		

15. Eitem 16 – Cyfarfodydd nesaf

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
15.1	Nodwyd dyddiadau'r cyfarfodydd nesaf: • 3 Gorffennaf 2024, Prifysgol Metropolitan Caerdydd • 20 Tachwedd 2024 • 26 Mawrth 2025 • 25 Mehefin 2025		
	Ar y pwynt hwn ymadawodd Alan Jones y cyfarfod.		

Cofnodion Cyfarfod 20 Mawrth 2024 – cyfarfod caeëdig

16. Eitem 17 - Papur cyd-destun a chynghori - CYFRINACHOL

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
16.1	Cyflwynwyd papur cyd-destun ar y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil (CADY) gan y Prif Weithredwr.		
16.2	Adroddwyd ar gynlluniau'r Coleg i gyflwyno cyngor cychwynnol lefel uchel ac uchelgeisiol i CADY mewn perthynas â'i ddyletswyddau statudol yn ymwneud â'r Gymraeg. Adroddwyd y sefydlir CADY ar 1 Awst 2024 a bwriedir darparu cyngor cychwynnol yn nhymor yr hydref 2024 cyn i CADY gyflwyno ei gynllun strategol i Lywodraeth Cymru yn Rhagfyr 2024. Amlinellwyd a nodwyd dyletswyddau'r Comisiwn mewn perthynas â'r Gymraeg yn ôl y Ddeddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil a'r datganiad o flaenoriaethau strategol gan Lywodraeth Cymru. Argymhellwyd y dylai'r Coleg arwain ar y gwaith o ddatblygu cynllun strategol cenedlaethol sector-gyfan ar gyfer y Gymraeg mewn partneriaeth		

	gyda CADY. Bydd cyngor cychwynnol y Coleg i CADY yn cynnwys: i. Datganiad o weledigaeth ii. Blaenoriaethau strategol iii. Cynllun strategol cenedlaethol		
	Ar y pwynt hwn ymadawodd Nia Elias y cyfarfod		
16.3	Yn ystod y drafodaeth nodwyd nifer o sylwadau gan gynnwys ei fod yn amserol yn sgil pwerau'r Comisiynydd, y Bil Addysg Gymraeg a CADY bod disgwyliad i gynnig mynediad cyfartal a phriodol i ddarpariaeth ddwyieithog.		
16.4	Cytunwyd i ystyried yr opsiwn o drefnu cyfarfod rhithiol ym mis Medi i drafod y cyngor cychwynnol drafft i'w gyflwyno i CADY yn yr hydref.	Trefnu cyfarfod rhithiol o'r Bwrdd, petai angen	Medi 2024

17. Eitem 18 – Cyflwyniad gan Prif Weithredwr y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
	Ar y pwynt hwn ail-ymunodd Nia Elias ac Alan Jones yn y cyfarfod. Croesawyd Simon Pirotte wrth iddo ymuno yn y cyfarfod.		

17.1	Rhoddwyd cyflwyniad ar weledigaeth y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil gan Simon Pirotte, Prif Weithredwr CADY.		
17.2	Yn dilyn y cyflwyniad holwyd nifer o gwestiynau gan yr aelodau.		
	Ar y pwynt hwn ymadawodd Simon Pirotte ac Alan Jones y cyfarfod.		

18. Eitem 19 – Trafodaeth (caeëdig)

Rhif	Prif bwyntiau trafod	Pwyntiau Gweithredu	Cyfnod Amser
18.1	Trafodwyd a nodwyd nifer o themâu a ddeilliodd o gyflwyniad Simon Pirotte.		
18.2	Diolchwyd i gwmni Cymen am gyfieithu ar y pryd.		